

Biskop Tor Singasaas, Preken 17. mai 2017 i Nidaros domkirke, overført i NRK P1:

Rekker sine hender mot de undertrykte

Luk. 1, 50 – 53;

⁵⁰ *Fra slekt til slekt varer hans miskunn
over dem som frykter ham.*

⁵¹ *Han gjorde storverk med sin sterke arm;
han spredte dem som bar hovmodstanker i hjertet.*

⁵² *Han støtte herskere ned fra tronen
og løftet opp de lave.*

⁵³ *Han mettet de sultne med gode gaver,
men sendte de rike tomhendte fra seg.*

Gratulerer med 17. mai. En jubeldag for fred, frihet, rettferdighet, likhet, menneskeverd. En dag hvor vi er gjestfrie, - hvor vi tar imot hverandre og sier te løkk med daàn, også til den vi ikke kjenner. Den ligner litt på julaften, - det er noe med dagen som gjør at vi åpner opp mer av oss selv for hverandre. Fellesskapet, vi er et stort «vi» denne dagen. Ikke vi og de andre. Vi er og opptatt av at alle skal merke den indre glød som 17. mai bærer med seg. Påminnelsen om hvor viktig fred og frihet er for å kunne leve. Derfor er og vår solidaritet sterk i forhold til de mange i verden som i årevis har levd med krig og i konstant angst og frykt for sine liv. Og våre tanker går særlig til Syria som nå har hatt borgerkrig i over 6 år, siden mars 2011. «Noen må våke i verdens natt. Noen må tro i mørke. Noen må være de svakes bror, Gud la din vilje skje på jord. Hjelp oss å følge ditt bud» slik Svein Ellingsen uttrykker det og gir oss ord for det vi opplever.

Og Maria, Jesu mor, ga oss ord hentet fra dypet i vårt liv. Vi hørte fra Marias lovsang.

Maria hadde mottatt budskapet fra engelen Gabriel om at hun skulle bli mor til Guds Sønn. En voldsom opplevelse, ufattelig for henne. Og noen dager senere løp hun opp i fjellbygden til slektningen og venninnen sin, den mye eldre Elisabeth, for å fortelle dette underlige til henne. Elisabeth var og gravid; hun var i 6 måned med ham som senere skulle bli døperen Johannes. Og da Maria kom inn og hilste på Elisabeth, så sparket barnet i magen hennes. Lille Johannes hilste slik på lille Jesus-spiren som lå i Maria mage. Håkon Gullvåg har på underfundig vis uttrykt dette på døren til det ene veggskapet i Johanneskapellet her i Nidarosdomen, hvor vi ser at når Maria og Elisabeth strekker hendene mot hverandre til hilsen så strekkes også to små hender fra Elisabeth og Marias mage for der befinner Johannes og Jesus seg. Det er første gang de møtes og de hilser på hverandre. Deres liv skal senere på dramatisk vis flettes inn i hverandre. Johannes varslet Jesu komme. Og Johannes var tydeligvis allerede i Elisabeths mage en vilter krabat, - som voksen en villmann i ørkenen som småkårsfolk søkte til i hopetall, fordi han der ropte ut sin protest mot keiser, konge og religiøst lederskap som holdt mennesker nede i urett og undertrykkelse. Vend om, - ropte han, - ikke trakk retten og friheten under fot. Han pekte mot Jesus som senere proklamerte om seg selv; «Herren har sendt meg

for å forkynne et godt budskap for fattige, rope ut at fanger skal få frihet, og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.

Og det er i dette første møtet mellom de to, Jesus og Johannes i hvert sitt morsliv, at Maria bryter ut i lovsang til Gud.

Gud rekker ut sine hender mot de undertrykte. Han ble en av dem. For Maria tilhørte de som ble holdt nede, - de stemmeløse, uten noen forsvarer i livet. De ventet på Herren. Undertrykte og fortvilte mennesker gjør det. Henter kraft fra Ham som er større. For vi er skapt sårbare. «Og Gud så at det var godt». Gud gjorde seg selv sårbar da han kom som en av de minste på jord. Gud selv viser seg sårbar til døden, - på korset. Sårbarheten er hellig. Det hellige – mysteriet – viser seg i det sårbare. Vi skal beskytte hverandre mot å bli såret. Men sårbarheten skal vi verne om. Den må vi alle vedkjenne oss, - at vi selv er sårbare. Og at vi trenger hverandre. Vi holder hverandres liv mellom hendene. Ethvert menneske på jord er inkludert i det fellesskapet,- det er Guds skaperdrøm med oss.

Guds stemme kommer nedenfra. Gud gjorde seg selv sårbar da han kom. Han kom som den minste på jord. Gud kommer nedenfra. Og Han ropes til. Maria sang plutselig lovsanger etter at hun hadde møtt ham. Klagesangen ble vendt til lovsang.

Har vi glemt hvem han var? Snekkersønn, flyktning, husløs,- på stadig vandring for å søke mennesker som var holdt utenfor, - for Guds skaperdrøm er at alle mennesker skal ha et medmenneske i livet, - ikke være alene i livet. Han kom slik.

Mange av oss har alt gått i 17.mai –tog i dag. Hurrarop, faner og flagg, musikk og jubel. Jeg tror at når Jesus kom inn i byen var det hurrarop, barna flokket seg om ham, ansiktet hans strålte av lykke og øynene hans møtte alle de som ble holdt utenfor. De trakk mot ham de som ellers var tilskuere til livet. Han satte alle religiøse og sosiale mønstre til side for at alle skulle bli med. Han åpnet Guds favn for alle, - mest for de som trengte det og som frøs i livet. Han talte religiøse og politiske ledere rett i mot. Han løftet fram den minste på jord. Det ble for mye av ham. De tålte ham ikke. Kristus har gitt oss tegnet gjennom alle tider; et samfunns verdier måles på hvordan en tar vare på den minste, - den minste først.

Jesus Kristus har lagt igjen en uro etter seg. Mennesket er ukrenkelig. Også de som må krysse våre grenser for å få beskyttelse.

22. juli var vi redde og fortvilte, og vi begynte å synge, klagesanger, men og protestsanger. Vi måtte forsvare våre dypeste demokratiske verdier. Vi gjorde det gjennom sangen og blomsterhavet. Vi må være våkne. Noen mennesker er mer våkne enn andre når det gjelder, slik den gang domprost Arne Fjellbu var i 1942 da han reiste en protest mot nazistenes brutale undertrykkelse og som ble innledningen til Kirkens kamp mot nazismen under krigen.

Nidaros bispedømme har opprettet «biskop Arne Fjellbus kirke og samfunnspris» 75 år etter det som skjedde her i domkirken og domkirkegården 1. februar 1942. Og generalsekretær i Flyktningehjelpen Jan Egeland er den første som får denne prisen for sin store innsats for fred, rettferdighet og forsoning i verdenskonflikter, og hvor han nå har en særlig viktig rolle i arbeidet for fred i Syria.

Vi kan gjøre en forskjell som enkeltmennesker, - i bevissthet om at alle mennesker har en umistelig verdi.

Noen må bære en annens nød, noen må vise mildhet, noen må kjempe for andres rett.

Herre, du våker. Du påminner oss Kristus som kom til oss, og som er hos oss.